

DESCOPERIRI MONETARE ANTICE ÎN TRANSILVANIA (VII)*

A. Tezaure

I. *Vișea*, jud. Cluj. Tezaur compus din 133 monede dace de argint de tip Pink, pl. XVI/308 și VII/141. Muzeul de Istorie Cluj. În curs de prelucrare de E. Chirilă.

II. *Stina*, jud. Sălaj. Tezaur de monede dace de argint, descoperit în 1959 sau 1960. Pe lîngă o piesă cunoscută mai de mult¹, Muzeul Zălau a mai achiziționat încă trei piese din acest tezaur:

1. Tetradrahmă de tip Crișeni—Berchieș², încadrîndu-se în grupa III, varianta A, a acestui tip. G = 13,90 D = 23.
2. Tetradrahmă de tip Crișeni—Berchieș, încadrîndu-se în grupa IV, varianta C a acestui tip. G = 14,05 D = 23 — 24.
3. Tetradrahmă de tipul Pink, pl. XVIII/349. G = 13,05 D = 22 — 23.

B. Piese izolate

4. *Oradea*. Drahmă de la Filip III (323—316) descoperită în curtea casei din strada Portile de Fier, nr. 8, în 1963. Cf. H. Gaebler, *Die antiken Münzen von Makedonia und Paionia*, III/2, Berlin, 1935, pl. XXXI/39. G = 3,94 D = 18. Colecția Liceului nr. 1, Oradea. Informație prof. T. L. Roșu, Oradea.

* În lucrarea de față folosim următoarele abreviațiuni:

Pink=K. Pink, *Die Münzprägung der Ostkelten und Ihrer Nachbarn*, Budapest, 1939.

M=A. Maier, *Die Silberprägung von Apollonia und Dyrrhachium*, in *NumZ*, N. S. I, 1908, p. 1 sqq.

B=E. Babelon, *Description historique et chronologique des monnaies de la République Romaine*, vol. I—II, Paris, 1885—1886. GR=H. A. Grueter, *Coin of the Roman Republic in the British Museum*, London, 1910.

S=E. A. Sydenham, *The coinage of the Roman Republic*, London, 1952.

Strack = P. Strack, *Untersuchungen zur römischen Reichsprägung des zweiten Jahrhunderts*, vol. I—III, Stuttgart, 1931—1937.

G=greatatea în grame

D=diametrul în milimetri

¹ E. Chirilă și colab., *Descoperiri monetare antice în Transilvania*, în *ActaMN*, II, 1965, p. 467, fig. 3. Moneda figurează însă acolo ca piesă izolată.

² E. Chirilă, *Der dakische Münzschatz von Crișeni-Berchieș*, în *Dacia*, N.S., IX, 1965, p. 185—200.

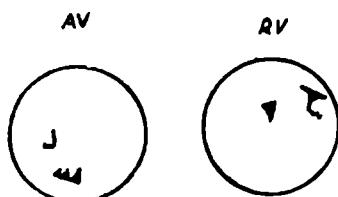

Fig. 1 — Contramărurile de pe piesa nr. 11.

5. *Dej*. Tetradrahmă dacă de tipul Pink, pl. XII/244. G = 14,88 D = 23. Münzkabinett. Bodemuseum, Berlin³.

6. *Oradea*. Piesă de tip Biatec, dar diferită de variantele cunoscute pînă acum⁴. G = 16,90 D = 23. Muz. Oradea.

7. *Cluj*, împrejurimi. Tetradrahmă thasiană de tip Dionysos — Herakles, cu sigla M. Imitație? G = 13,27 D = 28 — 30. Muz. Zălau.

8. *Cluj*. Monedă dyrrhachiană de tip Dionysios — Meniskos. M, 201. G = 2,90 D = 20. Muz. Turda.

9. *Cluj*. Monedă dyrrhachiană de tip Philodamos — Xenon. M, 388. G = 3,17 D = 19. Muz. Turda.

10. *Zaul de Cîmpie*, jud. Mureș, pe locul numit „Lingă Tăuri“. la est de sat. Denar republican al monetarilor Q. Curtius — M. Silanus. B, I, nr. 2; 114 e.n.; GR: 124—103 i.e.n.; S = 108 — 107 e.n. G = 3,75 D = 19. Colecția Școlii generale din localitate.

11. *Cheud*, com. Năpradea, jud. Sălaj. Denar republican al monetarului Ti. Quintilius Trogus, cu două contramărți pe avers și două pe revers⁵. Pe revers în spatele călărețului litera F. B, II, nr. 6; 104 i.e.n.; GR: 91 i.e.n.; S = 105 i.e.n. Fig. 1. G = 3,57 D = 19. Muz. Zălau.

12. *Ghenciu*, jud. Satu Mare. Dupondius de la Vespasian, 72—76 e.n. Coh. ², I/151—156. G = 11,54 D = 26. Muz. Carei.

13. *Urziceni*, jud. Satu Mare. Denar suberat de la Traian, 103—111 e.n. Coh. ², II/64; Strack, I, p. 116—119. Muz. Carei.

14. *Dindești*, jud. Satu Mare. Denar de la Hadrian, 119—123 e.n. Coh. ², II/234; Strack, II, p. 93. Muz. Carei.

15. *Pata*, jud. Cluj. Sestertius de la Hadrian, 128—132 e.n. Coh. ², II/725; Strack, II, p. 129. G = 24,27 D = 32. Muz Ist Cluj.

16. *Pir*, jud. Satu Mare. Denar de la Antoninus Pius, 148 e.n. Coh. ², II/283; cf. Strack, III, p. 136, pl. II/173. Muz. Carei.

17. *Pir*, jud. Satu Mare. Denar de la Marcus Aurelius, 169 e.n. Coh. ², II/412. Muz. Carei.

18. *Berea*, com. Ciumenti, jud. Satu Mare. Denar de la Lucius Verus, 163 e.n. Coh. ², III/156. Muz. Carei.

³ Datorăm informația și fotografia piesei lui H. D. Schultz de la Bodemuseum, Münzkabinett.

⁴ Vezi tipurile date de V. Ondrouch, *Keltské mince typu Biatec z Bratislavý* [Monede celtice de tip Biatec în Bratislava], Bratislava, 1958, pl. I—XX.

⁵ Contramărurile nu figurează nici în lucrarea lui G. G. Belloni, *Le monete romane dell'età repubblicana*, Milano, 1960, tav. I—II, nici între cele date de E. Chirilă — I. A. Aldea, *Tezaurul monetar de la Dobîrca, sec. II i.e.n. — sec. I e.n.*, în *ActaMN*, V, 1968, pl. IV.

Planșă — Numărul de ordine al pieselor de pe planșă corespunde cu cel din lista monedelor.

19. *Zaul de Cimpie*, jud. Mureș. Din aceeași zonă ca și nr. 10. Sestertius de la Caracalla, 214 e.n. Coh.², IV/254. G = 19,95 D = 32. Colecția școlii locale.
20. *Carei*, jud. Satu Mare. Follis de la Constantius II, 353 e.n., emis la Sirmium. În exergă SIRM. Coh.², VII/342. G = 2,57 D = 20. Muz. Carei.

E. CHIRILA — V. LUCĂCEL — Z. MILEA — I. NÉMETI — I. ORDENTLICH

ANTIKE MÜNZFUNDE IN SIEBENBURGEN (VII)

(Zusammenfassung)

Es werden Hort- und Einzelfunde vorgelegt. Ein dakischer Hort von Vișea (Bez.Cluj), mit 133 Münzen vom Typ Pink, Taf. XVI/308 und Taf. VII/141. Ein dakischer Hort von Stîna (Bez.Sălaj), aus dem drei Münzen vom Typ Crișeni-Berchieș (Anm. 1—2) und eine vom Typ Pink, Taf. XVIII/349 wiedergefunden werden konnten.

Einzelfunde: eine Drachme von Philipp III., eine dakische Münze vom Typ Pink, Taf. XII/244, eine Münze vom Typ BIATEC in einer neuen Variante, eine thasische Tetradrachme, zwei dyrrhachische Münzen, zwei republikanische Denare (Nr. 11 mit je zwei Gegenstempeln auf Avers und Revers, Abb. 1), ein Dupondius von Vespasian, ein Denar von Trajan, ein Sestertius und ein Denar von Hadrian, je ein Denar von Antoninus Pius, Marcus Aurelius und Lucius Verus, ein Sestertius von Caracalla und ein Follis von Constantius II. (Die laufenden Nummern der Münzen auf den Tafeln entsprechen denen der Liste.)